

Synodontis eupterus - Tollúszójú hátonúszóharcsa

ELSŐ LEÍRÓJA:	Boulenger, 1901
CSALÁD:	Mochokidae
MÉRET:	25-30 cm
C°:	22-26
pH°:	6-7,5
Nk°:	8-20
HELYIGÉNY:	250 liter
VISELKEDÉS:	kissé territoriális
TÁPLÁLÉK:	ragadozó
TARTÓZKODIK?	alsó szint
ÉLETTARTAM:	15 év
TERM.VÉD.:	nem fenyegetett

Synodontis eupterus
Tollúszójú hátonúszóharcsa
 (Boulenger, 1901)

TOVÁBBI KÉPEK:

TÉRKÉP (MAP); ELTERJEDÉSI TERÜLETE:

Térkép még nem készült az adatlaphoz, feltöltése folyamatban!

Nyugat- és Közép-Afrikában széles körben elterjedt, többek között a Nílus, Niger és Volta folyók vízrendszerében. Országok tekintetében megtalálható Nigériában, Kamerunban, Ghánában, Maliban, Csádban, Nigerben és Szudánban is.

KÜLALAK ÉS JELLEGZETESSÉGEK LEÍRÁSA:

Nagy termetű harcsafaj, mely a természetben a 30 cm-es testhosszt is elérheti. Akváriumban általában kisebb marad (20-25 cm). Erős, robusztus testfelépítésű, viszont nincsenek pikkelyei, teste csupasz. Száját 3 pár bajuszszál szegélyezi, melyek közt vannak antennaszerűen meghosszabbodottak és rövidebbek is. Utóbbiakon keresztirányban további kisebb bajuszszálak állnak, erről kapta a család a

tollasbajszú harcsa nevet.

A *Synodontis eupterus* fiatalon nagyon dekoratív küllemű, halvány (fehéres-sárgás árnyalatú) alapon gazdagon mintázott labirintusszerű csíkokkal. Az úszók többsége is sűrűn csíkozott, a hátúszón az úszósugarak mentén sorokba rendezett foltokat találunk. Ahogy halunk idősödik, a labirintusminta felszakadozik, egyre több foltot látunk testén. Az alapszín is kezd sötétedni, szürkéssé válik, melyen eleinte egész nagy foltokat látunk. Az idős halak alapszíne egyre inkább sötétszürkévé válik, a foltok pedig kisebbek lesznek, és nem mutatnak kontrasztot. Némely példány szinte teljesen egyöntetűen sötétszürkévé (vagy közel egyöntetűen szürkévé) válik. Gyakran előfordul, hogy az idős halaknak még az úszóik is beszürkülnek és eltűnik róluk a minta.

Magyar nevüket arról kapták, hogy hátúszójuk sugarai rendkívül meghosszabbodnak, néhány idősebb halon szinte legyezőszerűen hátranyúlnak. További fontos határozóbélyeg, hogy a kopolyúfedő tüskeszerű nyúlványának vége hegyes. E bélyegeket azért is kell jól ismernünk, mert több, hozzá hasonló faj is akad.

A hozzá leginkább hasonló faj a *Synodontis ansorgii*, melynek megkülönböztetése (főleg, ha már nem ifjoncra van szó) igen nehéz feladat. Ami fontos bélyeg, hogy a fiatal *S. ansorgiikon* nem alakul ki labirintusminta, már az ifjonc halak is foltosak. A kifejlett példányok alapszíne jellemzően világosabb és foltjaik valamivel nagyobbak, mint az *S. eupterus* esetében, de ez nem teljesen biztos bélyeg, ugyanis az idős *S. ansorgiik* is akár teljesen beszürkülhetnek. Érdeemes a kopolyúfedő nyúlványát megvizsgálunk, ennél fajnál ugyanis annak vége tompább.

A *Synodontis aterrimus* viszont éppen fiatal korában hasonlít a *S. eupterushoz*, ugyanis kimondottan szép labirintusmintával rendelkeznek. Ezek a halak viszont sosem foltosodnak be, hanem öreg korukban is megőrzik a még észrevehető labirintusmintát – bár az öreg *S. aterrimusok* is jellemzően egészen sötétszürkék lesznek. Kifejletten 10-11 cm-es testhosszt ér el, farka erősen villás. Emellett az is jó elkülönítő bélyeg, hogy hátúszója nem nyúlik meg.

Gyakran tévesztik össze a tollúszójú hátonúszóharcsával a *Synodontis velifert*, holott az újabb szakirodalmakat tanulmányozva egészen jól megkülönböztethető (korábbi irodalmakban sok téves információ fordult elő). A *Synodontis velifer* hátúszója sem nyúlik meg, háromszöget formáz. Az úszókon nem jellemző a csíkozott minta, hanem foltokat találunk jobbára. Alapszíne sokkal világosabb, sárgás-olívzöldes jellegű, melyen relatíve kevés és nagy pötty díszel. A kopolyúfedő tövisnyúlványa kicsi és hegyes.

A *Synodontis nigrita*, avagy fekete hátonúszóharcsa könnyedén megkülönböztethető fajunktól, hiszen egy kisebb, alacsonyabb hátfelépítésű és megnyúlt farktövű fajról van szó. Világos szürkés árnyalatú alapszínezete, melyen nem túl sok, kisebb-nagyobb foltot találunk, az úszókon alig van minta. Hátúszója kifejezetten kicsinek számít az előző fajokhoz képest.

TARTÁSA ÉS TENYÉSZTÉSE:

A tollúszójú hátonúszóharcsa messze a leggyakoribb tollasbajszú harcsafaj a hazai kereskedelemben. Sajnos azonban gyakran félreazonosítják, és a nála jóval kisebb, ritkább (és nem mellesleg drágább)

kongói hátonúszóharcsa (*Synodontis nigriventris*) neve alatt árulják. Ez azért nagy probléma, mert a tollúszójú hátonúszóharcsák igencsak tekintélyes méretet ölthetnek, amihez tágas akváriumra van szükségük. Ez a faj fiatal korában még viszonylag sok időt tölt háton úszva, de később ez egyre ritkábban figyelhető meg nála.

Mivel a természetben a 30 cm-t is eléri nagyságuk (ez akváriumokban ritkán haladja meg a 22-25 cm-t), 250 liternél kisebb medencében nem szabad gondoznunk őket. Terebélyes, robosztus halakká fejlődnek. Magányosan is tarthatóak, nem csoportosak, de ha kellőképpen nagy akváriummal rendelkezünk és minden példánynak biztosítunk saját búvóhelyet, több állatot is nyugodtan együtt tarthatunk. Természetük egyébiránt békés, nem agresszív halak (esetleg az öreg példányok válhatnak néha kissé territoriálissá, kötekedővé), viszont fontos, hogy a kisebb halakat egész egyszerűen tápláléknak tekintik és elfogyasztják. Éppen ezért alkalmatlan kisebb pontylazacok, guppik, razbórák társhalának, kevésbé felel meg egy általános trópusi akváriumba. Ideális választás mellé Afrikából valamilyen nagytermetű pontylazac (kongólazac, molnárlazac, disztihóduszok), vagy ha vegyes összetételű akváriumban gondolkodunk, például nagyobbacska gurámik, díszmárnák, vitorlášhalak. Társítható egyébként afrikai sügerekkel is.

Az akvárium berendezésekor figyeljünk arra, hogy legyen számukra biztonságot nyújtó menedékhely. A legtöbb *Synodontis* faj éjszakai életmódot folytat, erről nagyméretű szemük is tanúskodik. Kővekből építsünk nekik barlangot, helyezzünk be kerámia bujkálót vagy épp uszadékokat, gyökereket. Nap közben viszonylag ritkán fogjuk látni, inkább rejtekhelyén tölti a világos órákat, és jobbra éjszaka mozog. Érdeemes apróbb szemcséjű homokot, sódert választani aljzat gyanánt. A növényeket nem bántja, de a nagyon gyenge töveket egész egyszerűen kitúrhatja mozgása közepette. Hasznos, ha világításunk nem túl erős, esetleg használjunk árnyékoló úszónövényzetet. Kerüljük az éles dekorelemeket, mivel halunknak nincsenek pikkelyei, így ezek bőrét felkaristolhatják.

Strapabíró, ellenálló halak, a vízminőségre kevésbé érzékenyek. Középkemény csapvízben is kiválóan tarthatóak, a kémhatás tekintetében pedig a semleges érték a legjobb, sem a túl savas, sem a lúgos vizet nem kedvelik. Általános 24-26 °C megfelelő nekik. Mivel sokat ürítenek, érdemes erős külső szűrővel rendelkezniük. A túl nagy vízáramlást nem kedvelik. Az általános szabályok szerint ajánlott kétheti kb. 25%-os vízcsere ennek a fajnak is megfelelő. Hosszú életű halak, ha megfelelően tartjuk őket, nem ritkák az akár 15 éves példányok sem.

Falánk mindenevők, a legtöbb akváiumi haltápot elfogyasztják. A nagyobb, idősebb példányok képesek akár egy kisebb harcsatablettát egyben lenyelni, és rászoktathatóak arra is, hogy a víz felszínére jöjjenek eleségért. Összeszedik a talajra hullott tápmaradványokat is, de semmiképpen sem szabad őket kizárólag maradékfogyasztónak tekinteni. Egészsük ki étrendjüket méretüknek megfelelően állati eredetű táplálékokkal, mint például szúnyoglárvával, grindállal, televényféreggel, tubifexel, artémiával, a nagyobbak pedig kaphatnak garnélát, kagylóhúst, földigilisztát és egyéb mixeket.

Az ivarok megkülönböztethetőek arról, hogy a nőstények nagyobbak és jóval teltebbek a hímeknél, valamint az állatokat kézbe véve megvizsgálhatjuk az ivari szemölcsöket is (a hímeké hegyesebb, a nőstényeké tompább és eltérő állású). Akváriumokban természetes úton még nem sikerült szaporítani, hormonkezeléssel (hipofízissel) viszont hatalmas mennyiségben tenyésztik őket Kelet-Európában és a Távol-Keleten is. Éppen ezért kerülnek nagy mennyiségben és olcsón a díszhalpiacra. Sajnálatos tény, hogy rengeteg *Synodontis*-hibridet hoztak már létre (több tucat ilyen tartunk számon), ezeknek egy részét

Kelet-Európában tenyésztik, számos faj kereskedelemben beszerezhető példányai már nem fajtiszták. A tollúszójú hátonúszóharcsa sok faj hibridjei közt megjelenik.

EGYÉB ELNEVEZÉSEK:

syn: *Synodontis euptera*, *Synodontis macrepipterus*, *Synodontis galinae*

Eng: Feather-Fin Catfish, Featherfin squeaker, Featherfin Syno.

Egyéb köznevei: Sulkaripsimondi, Schmuckflossen-Fiederbartwels, Fjäderfenssynodontis, Kurungu, Okpo, Ikpoki, Fono, Bandeling, Eh-ere, Okokoniko.

KATEGÓRIÁK:

[Akváriumi halak](#), [Harcsafélék](#)

KULCSSZAVAK:

[1901](#), [Harcsafélék](#), [Mochokidae](#), [Synodontis eupterus](#), [Tollúszójú hátonúszóharcsa](#), [Akváriumi halak](#), [akvarisztika](#), [Boulenger](#)

JELLEMZŐK:

[Közép-Afrika](#), [alsó szint](#), [átlagos növényzetigényű](#), [Niger](#), [kissé agresszív viselkedés](#), [lassú mozgású](#), [bújós](#), [lágyvízi \(5-10 Nk°\)](#), [ragadozó](#), [közepes hőigényű \(20-25°C\)](#), [sárga vízi](#), [közepesen keményvízi \(10-15°Nk\)](#), [hosszú életű 6 év fölött](#), [keményvízi \(15-20 Nk°\)](#), [óriás méretű 20 cm fölött](#), [Afrika](#), [Atlanti országok](#), [nagy \(több 200 liternél\)](#), [félsavas \(6-6.5 pH\)](#), [átlátszó vízi](#), [Nyugat-Afrika](#), [hőigényes \(25-30 °C\)](#), [lassan mozgó vízi](#).

FELHASZNÁLT IRODALOM, FORRÁSOK:

Dr Lothar Seegers: **Die Welse Afrikas - Ein Handbuch für Bestimmung und Pflege**

https://www.planetcatfish.com/common/species.php?task=&species_id=121

<https://www.seriouslyfish.com/species/synodontis-euptera/> <https://www.fishbase.se/summary/Synodontis-eupterus.html> http://www.scotcat.com/mochokidae/s_eupterus.htm

<https://www.iucnredlist.org/species/182536/134962704>

Írta: Liziczai Márk

Katalógusba került: 2011-11-05 09:01:16

Legutolsó frissítés: 2021-01-28 14:50:10

Katalógus ID: 4134

Oldal linkje: <https://akvaristalexikon.hu/akvariumi-halak/harcsafelek/synodontis-eupterus.html>

© Akvarista Lexikon - Minden jog fenntartva